

Hoe lang nog, Heer?

Preek

Dienst zondag 30 juni 2024
Mark van Leeuwen

Noorderlicht
ROTTERDAM
dienst

Preek

Dienst zondag 30 juni 2024, voorganger: Mark van Leeuwen

Hoe lang nog, Heer?

Bijbellezing: Psalm 13

In een boekje 'Klaaglied voor een zoon', beschrijft Nicholas Wolterstorff de rouw die hij en zijn vrouw doormaakten na het overlijden van hun 25-jarige zoon. Hij was omgekomen bij een klimvakantie in de bergen van Oostenrijk. Het boekje maakte een grote indruk op mij. Hier is een diepgelovige man aan het woord en beschrijft zijn diepste verdriet. Het verlies van een kind. Wat mij vooral trof, was de eerlijkheid waarmee het verdriet is opgeschreven. Geen mooie woorden over God die er ook nu is. En al helemaal niet welke bedoeling God ermee zou hebben. Ik moest hieraan denken bij deze Psalm. Dit is een stevige. Hier lucht de dichter zijn hart richting God. En hij doet dat zonder omwegen. Hoe lang nog, Heer, laat U mij in de steek? Dat klinkt als: waar bent U mee bezig, God? Dat is niet de taal die ik snel gebruik richting God.

En toch, het staat wel in de Bijbel. Wat betekent dat? Het zegt iets over de ruimte die God geeft aan ons. Dingen die we niet snappen. Verdriet dat ons van onze sokken blaast. Pijn die we met niemand kunnen delen. Slik het niet in, maar breng het bij God. Zegt deze psalm. En lijden in je leven, dat is iets wat iedereen meemaakt. Daarmee is deze psalm een universeel gebed. Hier kan iedereen wat mee. Ook als je niet gelooft. Hier leer je een taal, die je niet zo snel tegenkomt vandaag. De taal van de klacht. En wat deze Psalm mij dan leert, is hoe je dan uiteindelijk uitkomt bij de bevrijdende kreet aan het eind: toch vertrouw ik op uw liefde. Hoe doet de dichter dat? Hoe komt hij van die klacht aan het begin tot de kreet van vreugde aan het eind?

1. Wat doet hij als eerste? Hij zegt wat er in hem omgaat. Hij stelt vragen aan God. *Hoe lang nog, Heer, moet dit duren?* Tot vier keer toe. Wat hem dwars zit, dat weten we niet, maar hij houdt zich niet in, dus. Dat zegt wat over zijn pijn. Zijn eenzaamheid. Verlaten door God, **dat** is zijn diepste pijn. Dat mensen afhaken, dat is helaas zo. Maar dat God niet thuis geeft. En dat is de realiteit voor veel mensen vandaag. Misschien ook wel voor jou. En de Bijbel zegt dus: ga dat niet uit de weg. Zeg het tegen God. Wist je dat in 70% van de Psalmen klachten voorkomen? Wat zegt dat? Dat de Bijbel een zwartgallig boek is? Nee, het zegt dat de Bijbel, God, het leven serieus neemt. Want zo is het leven, toch? Iedereen heeft te maken met pijn en weggestopt verdriet. Maar het probleem is: we weten er geen raad meer mee. We weten niet meer hoe we moeten rouwen. We hebben er letterlijk geen woorden meer voor.

Hoe komt dat? Er is een tijd geweest, hier in Europa, dat we hier veel minder moeite mee hadden. Zo'n 500 jaar geleden stierf in Europa de helft van de kinderen voor hun 10e jaar. Dat betekent: er waren altijd begrafenisstenen. En dan leer je wel wat rouw is. Je had geleerd om daar woorden aan te geven. Maar kijk breder dan West-Europa. Kijk naar Azië, Afrika, daar is het besef dat er een groter verhaal is, waar je deel van uitmaakt. Iets dat deze wereld overstijgt. Dat mysterie dat maakt je bescheiden. En die bescheiden, nederigheid, die helpt je om met het lijden en verdriet om te gaan. Er is een hoger doel. Wij hebben als mens niet alle antwoorden. Maar iets hogers, groters houdt de boel bij elkaar. En dat besef missen wij vandaag. In onze cultuur speelt nauwelijks nog een rol. En daarom zitten we met de handen in het haar. Hoe moet dat, klagen? De enige plek waar veel mensen vandaag de taal van rouw en klacht nog tegenkomen, dat zijn begrafenisstenen.

Richard Dawkins, de schrijver van 'God als misvatting' zegt ergens: Sommige mensen hebben geluk, anderen pech. Er is geen doel, geen ontwerp, geen betekenis. Er is alleen toeval. Leef ermee en wen eraan. Dat is een klacht van de moderne mens. Vragen stellen heeft geen zin, antwoorden zijn er ook niet. Dit is het leven, volslagen onbegrijpelijk. Maar het is niemands schuld, want er is geen God of hogere macht. Maar lukt dat? Zo kun je toch niet leven? Je kunt deze visie hebben, maar ondertussen ga je kapot. Er is onzekerheid, angst, wie houdt de boel bij elkaar? Zie je waarom het zo belangrijk is om te leren rouwen? Dan neem je het leven serieus. En ook je eigen gevoel dat loskomt bij persoonlijk leed.

2. Bereid je voor op een worsteling

Want de vragen die je stelt, die komen met dezelfde vaart ook terug bij je.

Want je krijgt geen stem uit de hemel die zegt: ik zal het je even uitleggen. Nee, meestal blijft het stil. Verandert er niets aan je leven. Het leven blijft zwaar. Eenzaam. En dan? Hoelang nog, Heer?, dat is een vraag aan God, maar tegelijk ook altijd aan jezelf. Je gaat je afvragen: maar wat geloof ik er nu zelf eigenlijk van? En dan ontstaat er zomaar een worsteling met God. Want waarom laat God dit dan toe? Op internet kun je het artikel vinden 'Googling for God.' (2015) De meest gestelde vragen aan God. En wat staat op de tweede plek: waarom laat God het lijden toe? Iedereen worstelt hiermee. Een grote knik in je leven is altijd een test van je fundament. Je visie op het leven. Dat kan je geloof in God zijn. Je zorgvuldig doordachte idee over zijn leiding valt opeens in duigen en je wordt zomaar meegezogen in een draaikolk van twijfel. Maar ook als je levensvisie is: klagen heeft geen zin, het is wat het is, ook dat komt onder druk te staan. Want daar nemen we geen genoegen mee. We zoeken naar uitzicht, naar verlichting van de pijn.

Hoe voorkom je dat je verdrinkt in je vragen? Gelovig of niet. Wat je moet doen zegt deze Psalm is: dichtbij God blijven. Vecht met Hem. Wees het oneens. Doe je beklag. Maar wat je ook doet, zeg het tegen God. En maak het persoonlijk. **Zie mij, God.** Dat is een uiting van een persoonlijke band. Hij praat niet tegen een abstracte macht. Een onpersoonlijke kracht in het universum. Hij praat tegen zijn God. U hebt toch iets beloofd? U hebt beloofd er voor mij te zijn. Nou dan! Luther zegt: *je moet God om de oren slaan met zijn eigen beloften. Dat is je recht als zijn kind.* Gebeurt er dan altijd wat? Nou, niet dat je situatie opeens verandert. John Newton van het lied *Amazing Grace* zegt: *als het contact met God nauwelijks iets lijkt op te leveren, dan weet je zeker dat er niets gebeurt als je dit contact opgeeft.* De kans dat ik iets merk van God, die is het grootst als ik naar God blijf gaan. En als ik hem aanspreek op zijn trouw aan mij. Hij heeft toch beloofd dat Hij er voor mij zal zijn. Maar daar gebruik van.

3. Dan tot slot: er is een lied dat we moeten leren zingen.

De Psalm eindigt niet in mineur, al zijn er twee psalmen die zo eindigen.

Maar in 98% van alle klaagzangen gaat in een krul omhoog. Van klacht naar aanbidding. Je wordt boven jezelf uitgetild. Hoe kan dat? In vers 1 nog hopeloos, en aan het eind is hij zeker van Gods liefde. Is dit wel dezelfde persoon? Heeft hij zichzelf hiertoe opgepompt? Zichzelf aangepakt? Nee. Wat zorgt voor die ommekeer? Iets buiten hemzelf. Niet zijn sterke geloof, niet zijn wilskracht, maar waar zijn geloof op gericht is: dat is het geheim. Hij vertrouwt op Gods liefde.

En dat is een liefde die staat als een huis. Betrouwbaar tot op het bot. Een liefde die van niets of niemand afhankelijk is. Dus niet: omdat je zo goed was, krijg je die. Nee, omdat God zo goed is, daarom krijg je het. Het woord 'gunst' is hier misschien wel de beste vertaling. Dat is de onverdiende goedheid van God aan jouw adres, omdat er een band is tussen jou en Hem. Een relatie.

David ervaart aan het eind: God is te vertrouwen. Gods liefde stopt niet. En hij is daar zo zeker van dat hij alvast zingt: God heeft mij geholpen. Hij neemt al een voorschot op de toekomst. Het komt helemaal goed. Dat krijg je dus door God te blijven zoeken. Niet op te geven. Hoe kunnen wij zingen in ons verdriet? Dat kan, omdat er iemand is geweest die deze Psalm zelf heeft gezongen. Iemand die ook heeft gezegd: hoe lang nog, God, waarom doet u dit, waarom laat u mij de steek. Vergeet u mij. Waarom moet het zo? Dat was Jezus. En dat deed hij voor ons. Hij schreeuwde het uit van eenzaamheid, zodat wij kunnen blijven zingen. Zelfs midden in ons verdriet. Als er nog geen licht is aan het eind van de tunnel. Want dankzij Jezus weet ik: er is een God die mij ziet, en die mij niet loslaat.

**Ik droomde eens en zie
ik liep aan 't strand bij lage tij.
Ik was daar niet alleen,
want ook de Heer liep aan mijn zij.
We liepen samen het leven door,
en lieten in het zand,
een spoor van stappen; twee aan twee,
de Heer liep aan mijn hand.**

**Ik stopte en keek achter mij,
en zag mijn levensloop,
in tijden van geluk en vreugde,
van diepe smart en hoop.**

**Maar als ik het spoor goed bekeek,
zag ik langs heel de baan,
daar waar het juist het moeilijkst was,
maar één paar stappen staan.**

**Ik zei toen "Heer waarom dan toch?
Juist toen ik U nodig had,
juist toen ik zelf geen uitkomst zag,
op het zwaarste deel van mijn pad..."**

**De Heer keek toen vol liefde mij aan,
en antwoordde op mijn vragen;
"Mijn lieve kind, toen het moeilijk was,
toen heb ik jou gedragen..."**

Amen.

Here God,

Soms kan het leven te moeilijk zijn. Te zwaar. Te veel vragen. Geen antwoorden. We zien U niet. Gelukkig dat deze psalm in de Bijbel staat. En dat we zo ronduit mogen spreken. Dat we er alles uit mogen gooien. En dat U dit zelfs liever hebt dan dat we het opkroppen. Alles beter dan mooi weer spelen. Help ons als we in zwaar weer zitten op dit moment. Houd ons vast, als we u dreigen los te laten. En als we de bodem onder ons voelen wegzinken. En laat ons dan ook merken dat u ons draagt. Geef ons ook een geloofsgemeenschap waar we uw liefde proeven, waar we merken dat we er niet alleen voor staan. Een geef ook dat zij die niet weten hoe ze moeten rouwen, omdat ze er geen woorden voor hebben, omdat ze het niet hebben geleerd, dat ze ons weten te vinden. Maar geef vooral dat wij onze oren en ogen voor hen open houden. En dat we kunnen wijzen op U en op uw Zoon Jezus Christus.

We bidden voor: ...

In stilte brengen wij onze persoonlijke gebeden bij U.

**Onze Vader die in de hemelen zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw Koninkrijk kome;
uw wil geschiede,
gelijk in de hemel also ook op de aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
en vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren;
en leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van den boze.
[Want van U is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid.
Amen.**

